B&W VOORSTEL

Kenmerk: 2023-024707

Datum b&w-vergadering:
25 april 2023

Onderwerp:
Programmaplan duurzaamheid

Te nemen besluit:
1. De contouren voor het programmaplan duurzaamheid vast te stellen en nader uit te werken in een programma duurzaamheid.
2. Bijgevoegd raadsvoorstel ter vaststelling aan te bieden aan de raad.

Team/ behandelend ambtenaar:
A. ten Brummelhuis

Status advies:
Openbaar

Portefeuillehouder:
Rik van den Dam

Doorgeleiding naar de raad:
ja, besluitvormend

Betrokkenen bij advies extern:

Betrokkenen bij advies intern:
Team beleid fysiek
Team financiën
Team Externe dienstverlening
Team strategie en projecten

TIC:
nee

Bijlagen voor B&W:
Bijlage 1: Contouren programmaplan duurzaamheid
Bijlage 2: Raadsvoorstel programmaplan duurzaamheid

Bijlagen voor raad:
Bijlage 1: Contouren programmaplan duurzaamheid
Bijlage 2: Raadsvoorstel programmaplan duurzaamheid
Bijlage 3: concept-raadsvoorstel programmaplan duurzaamheid

Te nemen besluit

1. De contouren voor het programmaplan duurzaamheid vast te stellen en nader uit te werken in een programma duurzaamheid.
2. Bijgevoegd raadsvoorstel ter vaststelling aan te bieden aan de raad.

Inleiding

In 2021 is de Routekaart Duurzaamheid 2025 door de Raad vastgesteld. In het programmaplan duurzaamheid staat beschreven welke onderdelen prioriteit hebben, hoe we de ambities en doelstellingen gaan realiseren en welke middelen hiervoor nodig zijn. Het opstellen van het programma gebeurt in 2 fases. De eerste fase is gericht op ambities en doestellingen. Deze worden met de raad besproken als onderdeel van ‘Samen aan Zet’. In fase 2 worden de maatregelen geformuleerd om de doelstellingen te bereiken. Het programmaplan is een levend document, op onderdelen is al gestart met de uitvoering in lijn met de Routekaart duurzaam Overbetuwe 2025. Het programmaplan duurzaamheid in bijlage 1 beschrijft alleen fase 1. Fase twee start na bestuurlijke besluitvorming over de uitgangspunten.
Het programmaplan duurzaamheid bevat geen compleet nieuwe ambities maar is een concretisering van bestaande ambities. Het geeft inzicht op welke wijze de ambities en doelstellingen de komende jaren behaald gaan worden en hoe onderwerpen zich tot elkaar verhouden. Duurzaamheid is een integraal thema dat alle portefeuilles raakt.

Beoogd resultaat

Het programmaplan geeft richting aan sectorale beleidsnota’s, plannen en projecten. Ook biedt het houvast voor een integrale programmatische werkwijze in de organisatie en samenwerking met de samenleving. Dit is de basis voor versnelling realisatie doelstellingen rondom energie, klimaatadaptatie / biodiversiteit en circulariteit. Uiteindelijk draagt dit bij aan een toekomstbestendig en duurzaam Overbetuwe.

Argumenten en onderbouwing

1.1 Aansluiten bij bestaand beleid en afwegingskaders
Het programma duurzaamheid sluit zoveel mogelijk aan bij bestaand beleid en doelstellingen. In het programmaplan wordt beschreven hoe deze ambities gerealiseerd gaan worden. Hierbij is dezelfde onderverdeling van inhoudelijke thema’s gehanteerd als in de door de raad vastgestelde routekaart duurzaam Overbetuwe 2025: energie, klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulariteit. Om de resultaten te kunnen behalen, zijn een integrale aanpak, concretisering en afweging noodzakelijk.

1.2. Monitoring als sturingsmechanisme
Monitoring maakt een integraal onderdeel uit van programma duurzaamheid. Doelstellingen zijn waar mogelijk smart geformuleerd. Het streven is kwantitatieve data. Waar dit niet mogelijk of wenselijk is, worden kwalitatieve indicatoren gebruikt. Hiermee wordt ook invulling gegeven aan suggestie van het rekenkameronderzoek naar duurzaamheid 2021. Naast de bestaande P&C cyclus wordt het college en de Raad jaarlijks geïnformeerd over de voortgang in een aparte monitoringsrapportage. Hierdoor is het mogelijk om bestuurlijk (eerder) bij te sturen. Maatschappelijke dynamiek en technische ontwikkelingen maken duurzaamheid een dynamisch thema. Zeker in de energietransitie. Inspelen op kansen en ontwikkelingen vraag een zekere mate van flexibiliteit en daadkracht.

1.3 Participatie en communicatie als randvoorwaarde

Realisatie van de doelstellingen is afhankelijk van de inzet van inwoners, bedrijven en maatschappelijke stakeholders. De gemeente kan informeren, stimuleren en faciliteren maar vaak is er geen mogelijkheid voor dwang of handhaving. Om de gewenste beweging op gang te krijgen, is communicatie en participatie cruciaal. Dit maakt dan ook een integraal onderdeel uit van het programmaplan. In de uitvoering worden daar waar passend krachten gebundeld met het programma ‘anders werken met de samenleving’ en andere ontwikkelingen binnen de gemeentelijke organisatie rondom participatie.

1.4 Inzet van de gemeente
De gemeente kan niet van anderen verwachten iets te doen als ze het zelf niet doet. Per inhoudelijk thema is aangegeven wat de gemeente zelf doet. Dit is ook inspiratie voor anderen. Door de inzet van communicatie en het aanbieden van informatie en het bieden van handelingsperspectief ontstaat intern en extern draagvlak voor duurzaamheid. Dit geeft ook duidelijkheid wat wel en niet van de gemeente verwacht kan worden.

1.5 Rijksmiddelen voor gemeenten voor uitvoering klimaatakkoord
Gemeenten spelen een belangrijke rol in de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. Daarom heeft het Rijk de komende jaren financiële middelen voor gemeenten beschikbaar gesteld. De aanvraag voor de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat – en energiebeleid (CDOKE) is ingediend. De verwachte middelen zijn meegenomen in programmaplan duurzaamheid.

2.1 *Programmaplan duurzaamheid onderdeel ‘samen aan zet’*
De Raad heeft deze collegeperiode voor een aantal onderwerpen aangegeven vroegtijdig in gesprek te willen gaan. Door de contouren programmaplan duurzaamheid ter besluitvorming aan de Raad voor te leggen alvorens het volledige programmaplan duurzaamheid wordt uitgewerkt, wordt hier invulling aan gegeven.

Kanttekeningen en onderbouwing

Financiën

In de actuele begroting is onder programma 1 ‘duurzame en gezonde samenleving’ jaarlijks een budget van € 181.000 opgenomen voor duurzaamheid. Daarnaast zijn aanvullende budgetten en komen inkomsten beschikbaar (gekomen), onder meer Rijksgelden. Hierdoor stijgen de financiële middelen gelabeld voor duurzaamheid. Voor een aantal rijksmiddelen hebben we nog geen formele beschikking ontvangen. In de brief van minister Jetten, van 25 oktober 2022, worden gemeenten uitgenodigd om de aangekondigde middelen voor tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energiebeleid (CDOKE) vast uit te geven, vooruitlopend op de formele beschikking.
Onderstaande tabel geeft de financiële middelen voor duurzaamheid voor de komende jaren weer.

Structureel beschikbaar	2023	2024	2025	2026
Begroting gemeente Overbetuwe	€ 181.000	€ 181.000	€ 181.000	€ 181.000
stuctureel beschikbaar	**€ 181.000**	**€ 181.000**	**€ 181.000**	**€ 181.000**

	Incidenteel beschikbaar	2023	2024	2025	2026
4	Budget Rijk 2019 warmtetransitie (€ 202.101)	€ 202.101			
3	Besremmingsreserve duurzaamheid € 402.000	€ 402.000			
3	Middelen meicirculaire 2022 zie CV maart 2023	€ 314.000			
	Totaal Incidenteel beschikbaar	**€ 918.101**			

	Incidentele subsidies nog aan te vragen	2023	2024	2025	2026
1	Middelen Rijk CODKE	€ 798.336	€ 805.578	€ 812.820	
2	SpUK lokale aanpak Isolatie	€ 372.300	€ 213.160		
	SUBTOTAAL				
	TOTAAL nog beschikbaar komend (na beschikking)	**€ 1.170.636**	**€ 1.018.738**	**€ 812.820**	

1 Bedoeld voor uitvoering klimaatakkoord, is aangevraagd beschikking uiterlijk eind mei 2023
2 Maximaal aan te vragen bedrag afhankelijk van uitgevoerde maatregelen aan woningen, nog niet aangevraagd.
3 Inclusief resterend budget duurzaamheid 2022, dat in juli in de raad wordt behandeld bij de Budgetoverhevelingen 2022
4 Middelen warmtetransitie 2019 (december circulaire) in de algemene reserves

Waarbij de in de groene tabel opgenomen bedragen reeds zeker zijn en de bedragen in de blauwe tabel nog dienen te worden/zijn aangevraagd waarop een besluit/beschikking moet worden afgegeven. Die beschikking is bepalend voor het definitief kunnen verwerken in de begroting van de gemeente. Zodra de beschikkingen zijn afgegeven, zullen ook deze middelen via de P&C documenten verwerkt worden in de begroting van Overbetuwe.

Rol gemeente, interactie en initiatiefnemer

Gemeente is initiatiefnemer en werkt samen met de buurgemeenten Lingewaard, Arnhem en Nijmegen. Daarnaast vindt ondersteuning plaats vanuit de Provincie, EBN en de GMR. In dit stadium past dit bij de taak van de gemeente als regievoerder warmtetransitie. In een latere fase van het project verandert de rol van de gemeente en vindt interactie en participatie met de omgeving plaats.

Eventuele bestuurlijke aandachtspunten

Duurzaamheid

Het programma duurzaam voorziet in een gemeentebrede integrale aanpak. De inzet op de inhoudelijke thema's energietransitie, klimaatadaptatie / biodiversiteit en circulariteit wordt besproken. Dit draagt bij aan een energieneutraal klimaatbestendig, waterrobuust Overbetuwe, met aandacht voor de leefomgeving van plant, dier en mens, en het vergroten van het leefgebied van vogels, dieren en insecten.

Vervolg

Planning

Na besluitvorming in het college vindt in juni besluitvorming in de raad plaats over de contouren programmaplan duurzaamheid. Het volledige programmaplan duurzaamheid wordt in 2024 voorgelegd voor bestuurlijke besluitvorming.

Communicatie

Over het programmaplan duurzaamheid zijn geen aanvullende communicatieacties voorzien.

Evaluatie

Monitoring en rapportage maken een integraal onderdeel uit van het programmaplan duurzaamheid. Verantwoording maakt onderdeel uit van de bestaande P&C cyclus. Jaarlijks wordt een uitgebreidere inhoudelijke rapportage verstuurd naar college en raad.